T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/178
KARAR NO : 2024/416
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Özel hukuk tüzel kişiliğine sahipdavalı OSB yönetim kurulunun, kükürt tesisi kurulmasına izin verilmesine ilişkin işlemin geri alınarak tesisin kapatılması talebine yönelik davacı başvurusunun reddine dair işlemin iptaline karşı açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T. G. Dön. Dem. Çel. San. ve Tic. A. Ş
Vekili : Av. B. U
Davalı : (Manisa)...Organize Sanayi Bölgesi
Vekili : Av. A.O.B

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin Manisa ili, ... ilçesi,... Organize Sanayi Bölgesinde faaliyette bulunangeri dönüşüm tesisinin olduğunu, 22/06/2023 tarihinde saat 16:11 civarında müvekkili şirketin kastı dışında bir yangının meydana geldiğini ve tesisin hasar gördüğünü, bu olaya ilişkin... Organize Sanayi Bölgesinin 22/08/2023 tarihli ve 2023-1043 sayılı; *'Ruhsat İptali Hk.'* konulu yazısı ilemüvekkili şirket hakkında *"iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatına dayanak oluşturacak belgelerden yoksun duruma düşmesi sebebi ile iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı...Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararınca iptal edilmiştir."* şeklinde işlem tesis edildiğinin öğrenildiğini, işlemin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Manisa 2. İdare Mahkemesi 07/09/2023 tarih ve E.2023/711, K.2023/662 sayılı kararı**ile, dava konusu işlemi tesis eden...Organize Sanayi Bölgesininkamu kuruluşu niteliği taşımayan ve faaliyetleri özel hukuk hükümlerine tabi bir özel hukuk tüzel kişisi olduğunu, idari yargı yetkisi kapsamında açılmış bir idari dava bulunduğundan söz etmenin olanaksız bulunduğunu belirterek, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir;

> *"... ... Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı'nın özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde; davacı şirketin,... Organize Sanayi Bölgesinin 22/08/2023 tarihli, 2023-1043 sayılı ve "Ruhsat İptali Hk." konulu "iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatına dayanak oluşturacak belgelerden yoksun duruma düşmesi sebebi ile iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı...Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararınca iptal edilmiştir." şeklindeki işleminin iptali istemiyle,... Organize Sanayi Bölgesi Başkanlığı'na karşı açılan davanın yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Öte yandan: Uyuşmazlık Mahkemesinin 21/10/2019 tarih ve E:2019/525, K:2019/693 sayılı kararı da aynı yöndedir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle;*
>
> *1-2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine,..."*

3. Davacı vekili, aynı hukuki gerekçelerle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Manisa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/12/2023 tarih ve E.2023/484, K.2023/479 sayılı kararı** ile, iş yeri açma ve çalışma ruhsatının iptaline ilişkin kararın iptaline yönelik açılan davada idare mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş ve karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... İncelenen dosya kapsamı ve tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde; dava,... Organize Sanayi Bölgesinin 22.08.2023 tarihli, 2023-1043 sayılı'Ruhsat İptali Hk.' konulu yazısı iledavacı şirket hakkında*

"iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatına dayanak oluşturacak belgelerden yoksun duruma düşmesi sebebi ile iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı...Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararınca iptal edilmesine"dair kararın iptali istemine ilişkindir.

Ankara BAM 25. HD.nin 22/03/2023 tarih 2022/376 esas 2022/548 karar sayılı ilamında; " davalı OSB tarafından OSB Uygulama Yönetmeliğinin 101. maddesine aykırı olarak OSB'lerde kurulamayacak bir tesise kamu hizmeti/idari işlem niteliğindeki iş yeri açma ve çalışma ruhsatınınverilmesine ilişkin işlemin iptaline yönelik işbu davada idare mahkemelerinin görevli olduğu sonucuna varıldığından ilk derece mahkemesi tarafından yargı yolu bakımından görevsizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme ile davanın aktif husumet ehliyeti yokluğundan usulden reddine karar verilmesi doğru değildir. " demektedir. Gerekçesinde ise şu açıklamalar yer almaktadır:

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Yönetmeliğinin, "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde; "a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, ... ifade eder.", Birinci Kısmının Ortak Hükümler alt başlıklı İkinci Bölümünde yer alan "İşyerlerinin açılması" başlıklı 6. maddesinin 2. fıkrasında; "İşyeri ruhsatları yetkili idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından bu Yönetmelikte öngörülen sürede imzalanır; ruhsat için ayrıca, meclis veya encümen tarafından bir karar alınmaz. Ruhsat, Örnek 5'te yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenir.", Sıhhî İşyerleri alt başlıklı İkinci Kısmının"Ruhsatların Düzenlenmesi ve Kesinleşmesi" alt başlıklı Birinci Bölümünde yer alan Ruhsatın düzenlenmesi başlıklı 12. maddesinde; " ... Sıhhî işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1'de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir. ... İlgilinin beyanına göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.", İşyeri açma ve çalışma ruhsatının kesinleşmesi başlıklı 13. maddesinde ise; "İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır." düzenlemelerine yer verilmiştir. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun 7. maddesinin 7. fıkrasında, "Müteşebbis heyet; OSB'nin kuruluş amacını gerçekleştirmek için gerekli kararları ve tedbirleri almak, yer seçimi raporunda belirtilen hususları yerine getirmek, kanun, yönetmelik, kuruluş protokolü ve benzeri düzenlemelerle verilen görevleri yapmak, yönetim ve denetim kurulu çalışmalarını ve hesaplarını ibra etmek, OSB'ye ait para ve diğer kaynakları kuruluş amacına uygun kullanmakla yükümlü ve görevlidir." hükmüne yer verilmiş; aynı kanunun 2009 tarihli UygulamaYönetmeliğinin 35. maddesinin (3/a) bendinde, "OSB'nin kuruluş amacını gerçekleştirmek için gerekli kararları ve tedbirleri almak"; (t) bendinde ise, "ruhsat ve izinlerin verilmesi ile ilgili prensipleri belirlemek" müteşebbis heyetin görevleri arasında sayılmıştır. ...Dava konusu ruhsat tarihinde yürürlükte bulunan 2009 tarihli Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nin "tanımlar" başlıklı 4. maddesinin "k" bendi "İşyeri açma izni: 10/8/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine görealınan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını,....ifade eder." şeklindeki düzenleme ile aynı yönetmeliğin "İşyeri açma izni" başlıklı 91 maddesindeki "(1) OSB içinde kurulacak işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatları, ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde OSB tarafından verilir." hükümleri bulunmaktadır. Danıştay 10. Dairenin 2016/414 Esas, 2018/2707 Karar sayılı ilamında "...Yukarıda anılan mevzuat uyarınca organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren işletmelere işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının Organize Sanayi Bölgesi tarafından verileceği, buna ilişkin yetkinin de yönetim kurulu başkanı veya vekili ile birlikte bir diğer yönetim kurulu üyesi veya yetkilendirilmiş OSB bölge müdürü tarafından kullanılacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğinin yetkili idare olduğu öngörülmüştür. İdari yargının görev alanı, idare hukuku kuralları içinde, kamu hizmetinin yürütülmesiamacıyla, kamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümüyle sınırlıdır. İşyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi bu konuda çıkarılan mevzuat hükümleri uyarınca idarenin iznine tabi olduğundan, idarenin kamu gücünü kullanarak tesis ettiği bu işlemlerden kaynaklanan iş ve işlemlerin idari işlem olarak nitelendirilmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu kapsamda, Organize Sanayi Bölgesi Müdürlükleri özel hukuk tüzel kişisi olmakla birlikte, kendi yetki sınırları dahilindeki işyerleri için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkinişlemlerinin, kamu hizmeti niteliğinde olması nedeniyle, bu amaçla tesis edilen iş ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu durumda İdare Mahkemesince; yukarıda özetlenen gerekçeyleuyuşmazlığın görümve çözümünün idari yargının görevinde olduğu hususu gözetilerek işin esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin

görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuka uygunluk bulunmamaktadır..." şeklinde karar verildiği anlaşılmıştır.

Her ne kadar yukarıda bahsi geçen Bölge Adliye Mahkemesi kararında, somut olayda; OSB'lerde kurulamayacak bir tesise izin verilerek iş yeri açama ve çalışma ruhsatı verildiği gerekçesiyle verilen izin ve ruhsatın iptal edilmesinin talep edildiği anlaşılmakta ise de; eldeki davada ise ruhsat iptaline ilişkin kararın iptali istenmektedir. Yani her iki talep de bahsi geçen Danıştay kararında belirtildiği şekilde Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüklerininkendi yetki sınırları dahilindeki işyerleri için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkinişlemleri kapsamında yani kamu hizmeti niteliğinde olması nedeniyle, bu amaçla tesis edilen iş ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüm yeri idari yargıdır. Adli yargı yolunun caiz olmaması sebebi ile davanın 6100 sayılı HMK 115/2 maddesi gereğince usulden reddine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M:Yukarıda açıklanan nedenlerle ;

1-Adli yargı yolu caiz olmadığından davanın dava şartı yokluğundan usulden REDDİNE,.."

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, Manisa 1. Asliye HukukMahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

6. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin görev ve sorumlulukları*" başlıklı 14. maddesinde, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinin saklı olduğu belirtilmiştir.

7. 5393 sayılı Kanun'un "*Değiştirilen, Eklenen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler*" başlıklı 85. maddesinin (h) bendi şöyledir:

"*12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

Yürürlüğe giren mevzii imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır."

8. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nun "*Tanımlar vekısaltmalar*" başlıklı 3. maddesinin (h) bendinde "*Organize Sanayi Bölgesi (OSB)*" tanımlanmıştır. İlgili metin şöyledir:

"*Organize Sanayi Bölgesi (OSB): Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve işletilen, kaynak kullanımında verimliliği hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgelerini... ifade eder."*

9. 4562 sayılı Kanun'un "*Yer seçimi kuruluş ve planlama*" başlıklı 4. maddesinin onikinci ve devamıfıkraları şöyledir:

"*OSB sınırları içerisinde yapılacak imar ve parselasyon planları ve değişiklikleri, OSB tarafından yönetmeliğe uygun olarak hazırlanır ve Bakanlıkça onaylanır. Onaylı imar planları valilikçe tespit edilen ilan yerlerinde, Bakanlığın internet sayfasında bir hafta süre ile ilan edilir. Askı süresinin sonunda Bakanlıkça yürürlüğe konulur ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. Bir haftalık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar Bakanlığa veya valiliğe yapılır. Bakanlık itirazları ve planları on beş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.*

Katılımcı tarafından OSB'ye başvurulduğu hâlde başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir karara bağlanmayan imar ve parselasyon planı ve değişiklikleri katılımcının müracaatı hâlinde Bakanlıkça değerlendirmeye alınır. Bakanlık değerlendirme aşamasında OSB'nin başvuru hakkındaki görüşünü ister. OSB başvuru hakkındaki görüşünü on beş gün içinde Bakanlığa bildirmek zorundadır. Başvuruya konu imar ve parselasyon planı ile değişiklikleri Bakanlık tarafından uygun bulunması hâlinde onaylanabilir.

Yürürlüğe giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılır.

(Ek fıkra:4/4/2023-7451/5 md.) OSB tüzel kişiliği, OSB'nin mevzuata ve imar planına uygun yapılaşmasından sorumludur. Ruhsatsız veya ruhsata aykırılığı tespit edilen yapılar hakkında ilgili idarece 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci ve 42 nci maddeleri çerçevesinde tesis

edilen işlemler ilgili OSB ve Bakanlığa bildirilir. Yıkım, Bakanlığın talimatı üzerine valilik veya kaymakamlık tarafından yapılır. Yıkım bedeli, yapı sahibi tarafından karşılanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

10. 4562 sayılı Kanun'un "*Nitelikleri*" başlıklı 5. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 4/7/2012-6353/20 md.)

OSB, müteşebbis heyetin veya genel kurulun vereceği karar üzerine yönetim kurulunun başvurusu üzerine Bakanlıkça verilen kamu yararı kararı ve sınırları belirlenmiş yetki çerçevesinde kamulaştırma işlemleri yaptırabilen bir özel hukuk tüzel kişiliğidir.

(Ek cümle : 20/2/2014-6525/21 md.) OSB; kamulaştırma işlemlerini Valilik, İl Özel İdaresi, Belediye veya Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına yaptırabilir."

11. 12/04/2000 tarihli ve 4562 sayılı Kanun'un, 04/07/2012 tarihli ve 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 20. maddesiyle değiştirilen 5. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Danıştay Altıncı Dairesi tarafından yapılan itiraz başvurusu üzerine, Anayasa Mahkemesi 31/10/2013 tarihli ve E.2013/49, K.2013/125 sayılı kararı ile, 04/07/2012 tarihli ve 6353 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle değiştirilen 5. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*…yapabilen veya…*" sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

12. 4562 sayılı Kanun'un "*Yönetim Kurulu*" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(Değişik fıkra: 18/6/2017-7033/43 md.) Yönetim kurulu, müteşebbis heyetin en az dördü kendi üyeleri arasından olmak üzere seçeceği beş asıl, beş yedek üyeden oluşur. Genel kurula geçen ve müteşebbis heyetin sona erdiği OSB'lerde, yönetim kurulu yönetmelikle belirlenecek kriterlere göre en fazla on bir asıl ve on bir yedek üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyeleri dört yıl için seçilir.

Yönetim kurulu üyeleri kendi aralarında bir başkan ve bir başkanvekili seçerler. Yönetim kurulu en az ayda iki defa toplanır ve toplantı salt çoğunluk ile yapılır. Geçerli bir mazereti olmadan üst üste yapılan üç toplantıya veya mazereti olsa dahi altı ay içinde yapılan toplantıların en az yarısına katılmayan üyeler üyelikten çekilmiş sayılırlar. Kararlar salt çoğunlukla verilir. Oyların eşitliği halinde başkanın oyuna itibar edilir.

Yönetim kurulu; kanun, yönetmelik, kuruluş protokolü ve benzeri düzenlemeler ile müteşebbis heyetin kararları çerçevesinde OSB'nin sevk ve idaresini yürütmekle görevlidir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hakim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, davacı şirkete ait iş yerinde meydana gelen yangın neticesinde, ... Organize Sanayi Bölgesinin 22/08/2023 tarih ve 2023-1043 sayılı; *'Ruhsat İptali Hk.'* konulu yazısıyla, iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatına dayanak oluşturacak belgelerden yoksun duruma düşülmesi sebebi ile iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatının...Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu kararınca iptal edildiğinin öğrenildiği ve kararın hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, ... OSB Yönetim Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

16. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer konularda istikrar kazanmış kararlarının birlikte değerlendirilmesinden, Organize Sanayi Bölgesinin özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olduğu ve özel hukuk tüzel kişilerince tesis edilen işlemlerin yargısal denetiminin adli yargı yerlerince yapılacağının açık olduğu gözetildiğinde, davalı OSB tarafından tesis edilen işlemin yargısal denetiminin adli yargı yerinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manisa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin

25/12/2023 tarih ve E.2023/484, K.2023/479 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Manisa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/12/2023 tarih ve E.2023/484, K.2023/479 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, Üyeler Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

K A R Ş I O Y

Görevsel bakımdan bir girişim ve etkinliğin kamu hizmeti sayılması veya sayılmaması, değişik koşullar dikkate alınarak yasakoyucunun görüşleri doğrultusundaki belirlemelerine göre şekillenen değişken ve göreceli bir konudur. Kamu hizmetinin yönetsel öğesi, genelde kamusal yönetim biçimi ise de, İdarenin özel hukuk hükümlerine göre yürüttüğü kimi etkinliklerin de bu nitelikte olduğu görülmektedir Fakat bir hizmetin amacı kamu yararı ise kamu hukuku esaslarına bağlı kalacağı açıktır. Bu nedenle idarenin, toplumun yararına olarak genel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için giriştiği etkinlikler hangi yol ve usulle yapılırsa yapılsın kamu hizmeti sayılacağından *"kamu hizmeti"* kavramının en önemli öğesi yönetim biçimi değil, hizmetin amacı ve bunun sorumluluğunu üstlenen organın niteliğidir. Böyle olunca, kamu hizmetleri, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin toplumun genel olarak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yürüttüğü veya buyruğu ve sorumluluğu altında başkalarına yaptırdığı etkinlikler olarak tanımlanabilir.

İdarî işlemler, çeşitli hukukî etkiler doğurmak amacıyla yapılan tek yanlı ve icraî irade açıklamaları olarak tanımlandığında, *"iradenin açıklanması"* yönünden, bu iradenin sahibi durumunda olan *"idarî makam"* kavramı önem kazanmaktadır. Bu noktada, yalnızca işlemi yapan merciye göre belirlenen organik ölçüt tek başına yeterli olmamaktadır. Yani idarenin her işlemi idarî işlem olmadığı gibi, bütün idarî işlemlerin kamu tüzel kişileri tarafından tesis edilmesi de söz konusu değildir. Bu açıdan, idarî karar alma yetkisi ve gücüyle donatılmış olmalarına karşılık, gerek statüleri ve gerekse teşkilatlanmaları ve yönetimleri bakımından özel hukuk tüzel kişisi olup da, kamu hizmeti gören kuruluşlar, bu hizmetleri yerine getirirlerken kamu makamı gibi hareket etmekte ve işlemleri de idare hukuku kurallarına tabi olmaktadır.

4562 sayılıOrganize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının onayı ile ve anılan Bakanlıkça belirlenen yerde kurulan organize sanayi bölgelerine; sanayileşmenin sağlıklı düzenli ve çevreyle uyumlu gelişimini sağlamak amacıyla kamu yararı çerçevesinde özel bir takım görevler verilmiş ve bu görevlerini yerine getirilebilmeleri için de kamusal yetkiler tanınmıştır.

4562 sayılı Kanun'da özel hukuk tüzel kişisi oldukları belirtilen organize sanayi bölgelerinin kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatıldıkları, bu yetki ve ayrıcalık dahilinde kamu hukuku alanında görülmesi gereken tek yanlı, kesin, doğrudan uygulanabilir işlemler de tesis ettikleri açıktır.

Kurumun görevleri arasında özel hukuk alanına giren birtakım uğraşıları bulunmakta ise de, bu uğraşılar üstlenilen kamu hizmetini yerine getirmek amacına yönelik olduğundan, yalnızca anılan uğraşılara veya bu uğraşılarında özel hukuk hükümlerine bağlılığına bakılarak, kurumun kamu hizmeti görmediği veya kamu kurumu olmadığı söylenemez . Kurumun tüzel kişiliğinin olması ve özel hukuk hükümlerine bağlı bulunması, üstlendiği kamu hizmetinin, etkin, kolay ve çabuk bir biçimde yürütmeye olanak sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan, 4562 sayılı Kanunda yer alan özel hukuk hükümlerine bağlı olma keyfiyeti kurumun üçüncü kişilerle girişeceği hukuki işlemlere özel hukuk hükümlerinin uygulanacağını belirtmekten öte bir anlam taşımadığı ortadadır.

Öte yandan, kurum genel kurulunun oluşması, toplantıları ve görevleri, genel kurulda alman kararların niteliği gözönüne alınınca, gerek genel kurul toplantıları, gerek bu kurulda alınan kararların, kamu hizmeti gören kurumun iç bünyesi ile ilgili ve özellikle organik yapısına ilişkin ve hizmetin zorunlu kıldığı uğraşıların amacına paralel ve bunun yerine getirilmesine yönelik tasarruflar olduğunda kuşku bulunmadığından bu tasarrufların idari nitelikte olduğu ve bunların idari yargı denetimine tabi olması gerektiği de açıktır.

İdari işlemlerin, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek bunların iptali istemiyle açılan ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek idarenin hukuka uygunluğu sağlamaktadır.

Dava, davacı şirkete ait işyerinde meydana gelen yangın neticesinde, iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatına dayanak oluşturacak belgelerden yoksun duruma düşülmesi nedeniyle *"Ruhsat iptali"* ne ilişkin... OSB Yönetim Kurulu Başkanlığının 22/08/2023 tarihli ve 1043 sayılıkararının kamu hukuku kuralları uygulanarak ve kamu gücüne dayanılarak tesis edilmiş bir idari işlem olduğu sonucuna varıldığından, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait bulunduğu görüşü ile çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Bilal ÇALIŞKAN